

СЕНТОМАШАНИН

Лист за просвету, привреду и остале народне потребе.

Власник: СТЕВАН Л. ГАВАНСКИ	ИЗЛАЗИ СВАКЕ НЕДЕЉЕ.	Рукописи шаљу се на уредништво а новац за претплату а огласе на администрацију »Сентомашанин«	Одговорни уредник: БОКА РАДУЛОВИЋ.
	на 1/4 годину 6 Кр.	на 1/2 године 3 »	
	на 3/4 године 2 »		
	Поједини бројеви 10 пот.		

Канализација Сентомаша.

Сентомашка се општина јако дала на посао. Копа долове, насипа брегове и тера воду на брег. Вредно је извести јавност, да неостане без оцене вредности наших мудрих и подузимљивих поглавара.

О Сентомашким знаменитостима се већ више пута писало у јавности, но колко се сећамо малокад о његовим лепим врлинама. Када би се у истини свагда о њему строго и праведно пресуђивало, до иста неби се имао чим Сентомаш поносити, јер је у њему врло мало свести и савремености за добро. Већма се прихваћа оно што је зло.

Из разлог о чему би јавног рачуна требало водити, трудимо се свагда о свему истинито и праведно да пропатимо. Овог пута ћемо обратити пажњу само регулисању фарбаревог сокака. Истина је да наше цело место плаче за канализацијом, јер ко види Сентомашке локве и блато, тај мора рећи да у Сентомашу нема интелигенције.

Мисмо сваком савременом послу и раду велики пријатељи и свагдаћемо сваки упутан рад потпомагати, ипак код регулације фарбаревог сокака и ако мислимо да је добар смер, морамо рећи да је за осуду и у дужности би стојало нашим преставницима да најстрожије поступе против овог неупутног рада којим је досад већ општини грдан новац потлачен без икакве користи.

У фарбаревом се сокаку већ годинама регулише без плана и стручности. По положају кућа се види даје овај сокак најоцедитији био, док је такав био небројено је пута насипан, кад за насип већ није било места, онда је копан и сав горњи чврст слој земље однешен до самих редова кућа када су их морали подзиђивати да непаду на сокак. Сада се овај сокак поново и копа и насипа са великим трошком којим ће по народној изреци створити од »зла горе« као што је и пре чињено.

Ми незнамо чијом се наредбом и вољом тера и понавља овај посао без икакве стручности и плана, на каквом се основу и по чијој се вољи може тлачити и расипати општински новац без крајност и граница само на безумну и нестручну регулацију једног и то баш тог сокака? Великој потреби

канализације целог места се пак ни за најпрече потребе недоспева најмање ни са трошком ни са вољом.

Колко нам је познато поглаварство није никад тражило за ове послове дозволу општинског преставништва.

Тако исто није имало поглаварство дозволу да зазида сокак, са онако скупоценим бедемом пред кућом Ж. Чокића, којим се хтела вода одбити на брег и овако сличних других, ничим не оправданих послова и рада, који општину грдних новача стају, а који се, по нашем мишљењу, без одобрења општинског преставништва обављају.

Ако се пак овако газдовање са вољом већине преставника догађа, онда се без уздрживања може рећи да је већ и представништво истоветно у немарима, као и општинско поглаварство, и онда би имали ми овдашњи суграђани да устанемо јавно против оваког несавесног газдовања, које нам у овим данашњим тешким приликама новчаним неће терет с мањити, већ увећати.

Морамо изнаћи правога покретача овом целом раду да довидимо и да народ који неоправдане издатке мора да плаћа, види, ко му толике терете товари на грбачу.

Људи који дрмају у општини не маре за општу ствар и добро већ само за себе и своје личне ствари и корист, а да то постигну, они на главне позиције међу људе неспособне, који извршују што им они кажу. Они немају своју самосталност, јер ако је и покажу прође као бивши кнез Шаца Манојловић. И ето зато се код нас ради унаопако.

Наше ће грађанство осетити у овом истину најбоље онда, када достигне општински прирез круна на круну, свакако ће се онда освестити у томе да за општинске преставнике онаке људе бира који ће бити на обрани грађанства и његових интереса, а не мамелуке и незналице.

Овом приликом држимо за важно ту вест донети, да је скупштина решила да велику општинску гостионицу јавним путем на вечито прода. Разлози су што су разходи ове регалије већи него приходи. Ово би доста оправдано било, даје општина пре свега тражила узрок зашто су приходи мањи и даље могуће ове натерати.

Колко је нами познато, наша би

велика гостионица разумним руковањем без сумње лепа прихода носила, за то мислимо, да скупштина није размислила решење донела.

По тактики наше скупштине, сваки би ратар требао своју њиву ако не роди, да одустане, или прода.

Како видимо, народ је у томе размислији јер своје приходе и економски и трговачки вештачки дотерује, имање пак не продаје него купује.

Даје наша општина срећом овако рачунала онда док је било имања и прихода, спадала би међу најимућније општине, сада пак када нема никаквих прихода тражи својој голотињи у том спаса, да се курталише и то мало имања што је преостало, јер неможе да му сноси разходе који се свесним радом и заузимањем могу да одклоне.

Жалосне прилике али истините.

Шта родитељи могу, што данашња школа не може.

Задатак сваке школе двојак је: да пружа детету извесна знања, која ће му послужити као основа у даљем животу и раду; и да васпита децу т. ј. да развија у њима све добре способности, врлине склоности, а зле да сузбије, како би од деце створила ваљане чланове људског друштва и Српског Народа.

Код нас су, изгледа, како школа, тако и друштво, занемарили вршење овог свог другог задатка. Школа због преоптерећености и претрпаности и потребним и непотребним градивом, а друштво, односно тачније речено родитељски дом, опет из необавештености и несхваћања свога задатка.

Многи родитељи, нарочито сељаци, држе да су потпуно задоста учинили својим родитељским дужностима, ако су се постарали за храну и одело своје деце, а како ће заодети, оплеменити, душу детињу, на то и не помисљају. Истина стара изрека вели: »у здравом телу је и здрава душа, али то се никако неможе једнострано схватити т. ј. да би се имало само неговање тела предузети, а васпитање душе занемарити. Ово мора ићи једно с другим, напоредо. Ко ма које, од ово двоје пренебрегне, не само да је занемарио своју дужност према деци,

него није учинио задоста ни својој дужности према човечанству, а поглавито према своме Народу.

Немојмо никада заборавити, да смо ми синови једнога Народа, чијој славној прошлости дугујемо велики дуг захвалности; а чију будућност смо позвани подићи, на достојну висину културе и напретка. Један славан енглез рекао је; да цивилизација није ништа друго до: сума појединачког васпитања. Па када о истинитости ових речи промислимо, биће нам јасно, да нам је света дужност, да се трудимо како би сви ми појединци постали што бољи, напреднији и културнији, па када то будемо постигли, онда смо ударили сигуран темељ напретка и боље будућности, целог нам народа и учинили смо задоста захтевима оне велике врлине, која се зове *«родољубље»*.

Јесте, то је та врлина, коју смо — поред осталих — позвани нарочито у подмлатку нам развијати, а за чије развијање је, данашњој нашој школи, строгошћу државних закона, одузета могућност.

На име: главну улогу, у развијању родољубља, има историја народне прошлости, која нам у конкретним примерима изнаша, са колико пожртвовања и самопожртвовања се може деловати, под утицајем ове врлине. Данашња наша школа није у томе положају, да би могла, ове узор примере синова свога народа изнети, јер би тиме дошла у сукоб са самим школским законом. Али тим је двојном више то дужност родитеља, као првих и правих васпитача детињих, којима начин деловања и утицаја, на развој детињих осећаја, није везан никаквим везама. Упамтите родитељи, да се: *«по детињству познаје човек као по јутру дан»* (Милтон), па ако сте се потрудили, да то детињство буде проткано сјајним врлинама: љубави и дужности према своме народу, онда сте тиме омогућили, да Српски Народ — под окриљем таквих родољуба — ужива ведре дане: напредне, сретне и сигурне будућности.

Да би у души детињој, могли развити благородну биљку родољуба, морамо је напајати са чистог извора народне нам прошлости. С тога сваки родитељ, треба да добро познаје прошлост свога народа, те истичући у њој све оно што је лепо и племенито, да душу детињу оплеменеје. Нарочито треба да истиче примере, правог пожртвовања и енергије, јер: *«човек јунак улива духа слабим људима, и као магнет повлачи их за собом»*, те ће овако изнесени примери имати одсудан утицај и на душу детињу.

За развијање родољубља могу најбоље послужити наше народне песме, у којима је сам народ на њему најпогоднији начин, изнео своју прошлост, начин мишљења и осећања.

У њима је овековечио све своје врлине: јунаштво, пожртвовање и родољубље; а на другом месту опет изнео: осуду, презирање и проклетство, на оне недостојне синове народа, који су се у свом деловању руководили: себичлуком, пакошћу и зломом, те се као издајце овековечили.

О несумњивој вредности родољубља, најјаснија доказа дају нам догађаји наших дана, при одлучивању којих је огромну важност имала ова врлина за доказ, да је она један од

највећих покретача на свету, при деловању на подизању народне будућности.

Трговина у Сентомашу некад и сад.

Ко прати овомесну трговину, са радошћу дође до тог уверења, да смо већим делом постигли оно, за чега се омладина у последњих 7—8 година борила.

Слушали смо начин трговања наших старих трговаца као што су били Илија и Шандор Јанковић, Ђорђе и Паја Стефановић, Аца и Тоша Човић, Мила Јоцић, Мија Петровић, Милош Продановић, Јован Теофановић и т. д.

Знамо како су исти колима путовали у Пешту, тамо пазаривши са еспапом се враћали са далека и трудна пута им.

Из причања још сада живих старих трговаца дознајемо како су стари трговци међу собом живили као браћа. Робу позајмљивали један другом, испомогали се а свагда се трудили, да своје муштерије са добрим еспапом по умереним ценама послуже.

Стари и печени трговци већином помреше, а делом се у мир повукоше; млађих подузетних трговаца није било и тада наш свет беше приморан своје потребе на страни, у Новом Саду, Врбасу и Ст. Бечеју подмиривати.

Приметила је то наша омладина. Тражила је лека опалој нашој трговини. Тако пре 7—8 година под председништвом тада књиговође код г. Лазара Дунђерског а сада главног књиговође Бачке Потиске Штедионице у Ст. Бечеју г. **Стојана Павловића** основало се Удружење Сентомашке Трговачке Омладине. Из омладине изби за нас оне свете речи *«Свој Својем»*. Радило се на том, да се оснују српске трговине и да наш свет своје потребе у месту и код својих подмирује. Радило се и рад пође за руком. У то доба спада и оснивање парне млине и тестераче фирме Браће Гавански и Алексијевић. Удружише се браћа са великим иметком и бацише се на поље трговине.

Колико су тиме користили нашем месту, то ми сви врло добро знамо. Знамо, да је око зидања употребљен преко 100 разних раденика, занатлија и т. д. Знамо и то, да сусад у тој фабрици око 100 раденика стално запослени, те је тиме 60—80 породица до сталне зараде дошло.

Ти људи, као оснивачи таковог огромног српског подuzeћа, треба да се сматрају као добротвори нашега места.

Трговачка Омладина под председништвом г. Ђоке Радуловића развила је свој рад већ тако, да се некоји чланови са скромним материјалним средствима усудишестати на своје сопствене ноге, отворивши самосталне радње. Ту су нам примерне радње наших најстаријих чланова: Драгољуба Стајића и Друга (Бранка Путника), ту је радња Косте Живановића, Милана Рунића и Јована Гложанског. Од новије доба отворише радње: Стеван Манојловић М. Никола Стојшић, Филијала Браће Миросављевић, Аркадије Петровић, Милан Бошњакковић, I, II, III, IV, Српска Потрошаринска Задруга, Жарко Мрђанов, Паја Тамбурашев, Јулка Продановић и Сестре Гркинић.

Можемо рећи: хвала Богу! дотерали смо дотле, да осим конфекционе радње, коју пак имамо у Бечеју код Браће Радуловића имамо све што нам потребује.

А шта то значи? Значи то, да је услед тога 15—20 српских трговачких породица дошло до поштене зараде и осигурала себи не само опстанак већ и будућност.

Сентомаш је велико место. Све радње лепо могу опстати и напредовати, па је ли онда оправдано и јели лепо, што некоји млади трговци већ сад чине на име. Из позитивног извора дознали смо, да су неки трговци већ и чивутски начин трговања увели те тиме изигравају доброту и поверење своје муштерије на следећи начин.

Да би задобили муштерије за себе ангажују т. зв. агенте. Ту су ти пропали ципелари, кројачи и многе снајдерке, а богме и по који жалостан трговац који за провизију воде муштерије у такве радње. По себи се разуме, да провизију такав трговац муштерији мора урачунати и тако иста увек скупље пазари а може бити и лошије ствари.

Изнели смо то нека наш свет зна па нека се не да наговарати ни од ког, нека пазари код ког му Србина драго, који ће га поштено послужити, а таквим трговцима поручујемо, да се не да за годину две дана обогатити, ту треба истрајног и дугогодишњег солидног рада.

Познавајући нашу Трговачку Омладину, држимо, да ће и она учинити своје, да се на рачун муштерија и штету осталих трговаца вођена таква нечасна конкуренција сузбије.

На јавну Соколску Вежбу у Новом Саду.

Српски Соко у Новом Саду, најстарије Српско Соколско Друштво у Угарској, уз братско суделовање Српских Соколова из Сентомаша на Први дан Духова у 4 сахата после подне приређује своју другу јавну Соколску Вежбу са овим распоредом:

1. Наступање. 2. Српске вежбе са I. Свесловенског Соколског Слета у Златном Прагу 1912. године. Ову ће вежбу радити наши Соколи из Сентомаша и Турије.

3. Вежбе на коњу, извађа предходница Српскога Сокола у Новом Саду.

4. Вежбе палицом изводе чланови новосадског Сокола. Ову вежбу саставио је Др. Франта Хофман, вођа Српских Соколских друштава *«Душан Силни»* у краљевини Србији.

5. Вежбе заставицама. Радиће десет 70 чланица женског подмлатка Српског Сокола у Новом Саду.

6. Вежбе на справама: а) на врату, б) на коњу, в) на столу, г) на јарцу, д) на разбоју и њ) скакање у висину са ускочне даске. Ове вежбе изводе мушки и женски чланови у посебним одељенима.

7. Просте вежбе, мушког подмлатка Сентомашког Српског Сокола.

8. Вежба на разбоју. Ради Предходница Српског Сокола у Новом Саду.

9. Вежбе са украшеним обручима, изводе новосадске Соколице.

На јавном вежбању свираће војни оркестар 96. пешачког пука.

Иза јавне вежбе, а уз пратњу гледаче, наступа народно весеље са

игранком, бацањем конфета и серпентина у осветљеним просторијама и вежбалишту Српског Сокола у Новом Саду.

За време народног весеља биће приређен од стране управе Српског Сокола у Новом Саду у почаст гостију закуска.

По свршетку народног весеља прелазе гости на забаву певачког друштва «Невена», која ће се одржати у Ружичким просторијама на Дунаву.

Позива се Српско грађанство Сентомаша и околине, да у што већем броју посети ово Соколско славље, да види и да се увери о раду и развоју нашег младог Соколства у Угарској, те да својим присуством охрабри своје Соколе на даљи и истрајни рад на телесном и душевном васпитању Српског Народа.

Појмимо дакле на овај Соколски састанак. Сви ми, којима лежи на срцу Српско Соколство у Угарској, који од срца желимо, да се дух и снага нашег народа ојача и у старој снази својој очува.

У пажњу онима, које желе ићи на новосадску соколску вежбу!

Све улазнице за ову вежбу, могу се добити у овдашњој трговини госп. Аркадија Петровића. Како је број улазница строго ограничен, позивају се они, који би ову вежбу желели посетити, да улазнице још за времена изваде, да не би касније имали какве неприлике, па можда чак и без улазнице остали, јер је у изгледу врло обилна посета. Цена улазница је назначена на великим плакатима, а исто тако и на позивницама, које су у нашој средини објављене.

Дижите школе деца Вас моле!

Црквена општина из Бајше, добила је строгу Министарску наредбу, да у најкраћем року сазида према данашњим захтевима своју основну школу, јер ће иначе у своје руке узети по државном трошку сазидати.

Бајшанска општина, која броји једва 400 душа Срба, сиромашна је, те из својих средстава не може набавити к 8000 који су јој за зидане такве школе потребни.

Зато се обраћа, на све родољубиве установе и народ наш, да им у помоћ притеку.

На ту цел приложише нашем листу:

К. 5— Сентомашко Посмртно удружење г. Стеван Каћански општ. под бележник.

К. 2— г. Шаца Стричевић и Сава Гркинић.

К. 1— г. Андрија Мудински Исидор М. Николић, Јован Гложански, Ђурица Бачић и Нестор Ергелашев.

по 50. пот. г. г. Владимир Бикицки и Душан Курјачки.

ЈАВНА ЗАХВАЛА.

Приликом Забаве Удружења Сентомашке Трговачке Омладине, држана други дан Ускрса, добровољног прилога дадоше:

К. 20— г. Лазар Дунђерски

» 10— Душан Димитријевић, Ђока Радуловић, Др. Тоша Николић преч. г. Миливој Сивачки парох.

» 5— г. Жарко Дињашки, Нестор Белић, Исидор Иванић, Петар Перић инжењер из Д. Тузле, и Живко Војновић Б. Фелдварац и Стеван Манојловић:

» 5 60 г. Милан Каћански учитељ,

» 4— г. Никола Гавански,

» 3— г. Стеван Гавански, Лајош Бараковић.

» 2 40 г. Бранко Путник.

» 2— г. Светозар Гавански, Н. Н. Милан Рунић, Нова Дињашки Л. Ђока Стојшић, Цера Дунђерски.

К 1 40 г. Тома Паликућа, Тома Манојловић,

К 1— г. Паја Бошњакковић учитељ Драгољуб Стајић, Михаљ Бернат, Ђока Павић.

Свима приложницима од стране Трговачке Омладине најтоплији благодарност.

Вести из места и са стране.

Сентомашка политична општина одржала је 31. Маја 1913. своју представничку скупштину.

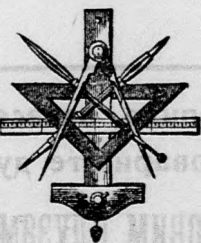
Дневни ред:

1) Извештај општ. поглаварства о стању потраживања вармејског из диштричких рачуна: Преко правозаступника се ствар извидити и колико је основана има се изравнати. 2.) Донашање решења у погледу школе у салаши. Изашилу се два члана, који ће згодну кућу засад под закуп узети а затим ће сенова школа зидати 3.) Саветовање о зидану сиротишта. Решено да се посао по плану изда на лицитацији. 4) Молба Милана Пивничкога зкупника пијаце ради одштете због заузетог места на свињској пијаци. тражбом одбијен. 5.) Донашање решења о припадљности. Донешено. 6.) Молба фекетишке општине ради трошкова једне ђуприје на криваји. Решено да се ђуприја зида. 7.) Предлог општ. поглаварства у погледу одписа општинских потраживања: решено 8.) Извештај општ. кнеза. Узет на знање.

Представник г. Милутин Везилић интерпелише општ. кнеза у погледу познате афере са нашим одговорним уредником, на коју општ. бележник одговара, да истрага тече и да ће резултат јавити.

Затим г. Милутин Везилић пита од куда да се сокак Шаце Манојловића оправља, када је тај већ толико новаца прогутао и када је представништво донело закључак, да се на тај сокак више ни једне потуре несме утвршити. Општ. кнез одговара да њему нико не заповеда. (Е па лепо! Но чујемо, да је г. Везилић против општ. кнеза дисциплинарну истрагу. искао.)

Интерпелисао је општ. кнеза г. Везилић још у погледу општ. дрвећа око калварије, која је општина засадила а римокатоличка општина на лицитацију продала. кнез вели, да су потребни кораци учињени. Но новаца још никад!

Удружење Сентомашке Занатлијске омладине приређује други дан »Духова« у овдашњу Општинску Шумицу, излет

Распоред: 1. Скуп у 2 сата после подне у Занатлијској Задрузи. 2. Заједнички излаз у шумицу у 3 сата сата.

3. Разгледање општинске баште и играње друштвених игара. 4. Игранка по утаначеним реду. 5. У вече диван ватромет.

За јело и пиће биће постарано. — Улазна цена од особе: 80 потура; од породице: 3 круне.

Уређење плате забавиља.— Тек што је прошао кроз угарски сабор закон о уређењу плате учитеља, поднео је нови угарски министар просвете и предлог о уређењу плате забавиља. И ако је уређење плате учитеља било преко потребно, уређење плате забавиља било је тако рећи горуће и крајње потребно, јер стање њиховога материјалнога положаја било је сасвим запуштено и очајно.

Но ево и на њих је дошао ред, и њих се угарски министар сетио, те им је њихов материјални положај поправио толико, да ће моћи нешто лакше и према своме положају пристојније живети. Ма да и овим законским предлогом није учињено онако, како то данашње животне прилике и потребе захтевају — ипак ће многе забавиље бити благодарне угарскоме министру просвете и на овоме, јер заиста ће се овим законом доста учинити да се овима њихов досадањи јадан и понижавајући положај поправи.

Угарски министар просвете поднео је 26. маја државном сабору на расправу и усвојење предлог о уређењу плате забавиља, који ће с којим постати и закон и са којим желимо да и читаоце овога листа упознамо. Тај законски предлог говори и о уређењу плата забавиља које служе на државним забавиштима, а чија се плата унеколико разликује од плате општинских и вероисповедних забавиља.

Закон дели плату на шест периода. Почетна је плата 1100 К. Са шестом годином службе подиже се плата на 1200 К. са 11 годином на 1400 К; са 16 годином на 1600 К; са 21 годином на 1800 К; са 26 годином на 2000 К. која остаје до 40 година службе и са којом се платом одлази у мировину. Станарина ће се одређивати по кључу, који је одређен за учитеље

По овоме закону отпочеће забавиље уживати ту своју нову плату од 1. јула 1913. године.

Ревизија Шегртских школа. У прошли петак прегледао је овдашње шегртске школе Форстер надзорник шегртских школа.

На питање нашег сарадника, јели задовољан са резултатом? г. Форстер је рекао, да је досад прегледао више школа и може рећи, да Сентомаш са успехом најхрђавије стоји. (А како то када Браћа Загорице и своје ђаке остављају саме у шумици и хитају, да васпитају шегрте?! Или је све учињено ако се занатлијска задруга пријављује?)

Рекао је г. Форстер, да ће своју реферату најстрожије поднети и да ће захтевати, да се трговачки шегрти у Занатлијску шегртску школу шаљу.

(Препоручујемо трговачком удружењу да потребне кораке учини.)

Продаја старог Гробља. Сентомашка црквена општина имала је поред римокатоличке цркве један плац, који је по причању наших старих кадогод за гробље православних срба служио.

Црквеној општини постаде неупотребљиво и пре 10-15 година прода из слободне руке Васи Нишином. Представници уложе уток против таке продаје из слободне руке и затраже јавну лизитацију.

Лицитаната беше више њих, но на молбу и разлог Милана Манојловића Матишиног, који рече људи ја хоћу да узем овај плац, јер ми је потребан за моје синове. Људи одусташе и плац остаде на Милану. Лицитациони услови беху, да почем је то српско гробље треба да остане у српски рукама, и дођели до продаје и не нађели се србин купац, треба га црквеној општини понудити, која ће је као своју светињу откупити. (Па и турци своје светиње чувају.) И шта мислите шта је тај Манојловић урадио. Продо је Кишу, који ће бирцуз тамо да отвори, а хтео је купити Ђура Леђенски и други. Па и »Киш« ће рећи као што је покојни Телеки Лацика рекао једите људи од те трешње, та је слатка, јер је из рацког пупка изникла.

Пишу нам из места. Овде код нас има три земљорадничке задруге, но како нам изгледа многи задругари не знају шта смеју а шта не смеју чинити, као чланови задруге. Наши задругари мисле, да је довољно кад недељом отиду у задругу, уплате својих 20 филира па готово. Не свађају позив задругарски. А и како ће сватити, кад им нико не говори ништа. Има задругара па чим уплате а они у бирцуз. Ономадне тако њи више очло, па се толико опили, да су пијани отишли кући, један се посвађа са женом и кућном чељади, други отеро жену, трећи се опет пре потуко у бирцузу брицом.

Има и таки задругара, који поред пет српски дуђана иду у чивутски и још му дају новаца на зајам, да купи еспапа за дуђан. Јели то задругарство? Јесу ли те основане по Рајфајзену?

На ову лепу и по наш народ врло корисну установу обратићемо нарочиту пажњу те ћемо, све оно, што се у њима као ружно радило буде изнети у нашем листу Уредн.

Љубав као храна. — Не чудите се. Нашао се чувен Американац, син земље »могућих немогућности«, неки професор Хелкенс, који баш озбиљно тврди, да љубав може служити у неку руку као храна. Тако Хелкенс развије нову теорију љубави, коју то је више него сигурно, не би благословио ни најватренији трубадур ни најзаљубљенији витез из Ариостава »Бијесног Роланда«. Стручном листу »Медицинској Клиници« пише поменути професор, да је последице подробних »научних« испитивања поставио нову теорију љубави, образложено не с поетичког ја филозофског гледишта, већ с модерно-практичног. На основу физиолошких студија тврди Хелкенс, да му љубав може послужити као храна. Дабоме не као печење, већ због извесних физиолошких процеса, који донекле одговарају дјевствима, што их производе хранљиви штофови у организму.

Американац тврди, да заљубљена лица често немају апетита и мање једу од људи, којима срце није погођено стрелом несташног бога Амора. Ово је, вели, с тога, што су душевни процеси, који су у вези са жестоком заљубљеношћу, кадри произвести неку коли-

чину топлоте, као и храна. Због тог заљубљену чељадету није ни потребно много хране а настаје ли да једу, као обично, сувишна храна претвара се у маст.

Па да човек не рекне: да чудна света! У нас зна и свака старица с Требевића или с Романије, да се од љубави вене, а Хелкенс тврди нешто девето.

Додуше има случајева, да несрећно заљубљена лица по некад баш и немају воље за јело: »Сита су, како се каже, једа и јада«, што им је задала каква непромишљена а можда и промишљена ријеч из драгих уста, или срдит поглед из милих очију, ама то се не слаже с новом теоријом љубави. Мора се признати, да љубав у таким случајевима доиста производи топлину. само што то није храна. Много штошта ужести поклонике лепоте и љубави, ама та жестина, и ако је врста ватре, не може надокнадити храну а још мање дати човеку изгледа каква угојена игумана или редовника западне цркве. По готову је забраздио учени Американац велики, да млади брачни парови често оде-

љују баш у »меденом месецу.

Ову лажну теорију љубави убија с очију она наша позната песма: »Погледај ме невернице. . . . гледај руке суво пруже и т. д. У осталом можда нова теорија и вреди у бучним и чађавим америчким градовима, где се само зна за тако звану хипер-модерну љубав, која је обично кратка као живот оног лептира, што се зове водени цвет

Др. Бранко Николит
АДВОКАТ

отворио је своју
АДВОКАТСКУ КАНЦЕЛАРИЈУ
Нови Сад. Хлебарска ул. II.

Оглашујте у
„Сентомашанину“

Слано купатило

У СТАРОМ СЛАНКАМЕНУ

отворено од 1. маја до 1. октобра.

Сланача специјално лечи: ревматизам зглобова и мишића; ексудативно запаљење у трбушној дупљи, материци и јајницама; све врсте катаралних запаљења; малокрвност, бледуњавост и шкрофулозу свију облика; жигове и севотине; извесне врсте кожных болести.

Купатило има 60 елегантно намештених соба са ценом од 1 до 4 круне лепу пространу новосаграђену рестаурацију са добрим јелом и пићем, сталну музику која трипут дневно свира,

Ближа извешћа и проспекте бесплатно даје ШТЕДИОНИЦА У СТ.-ПАЗОВИ.
5-5

Браћа Миросављевић

ДАНИЛО БУГАРСКИ

СЕНТОМАШ.

Изванредно fine пролетне и летње робе.

Енглески и француски Штофови

За Костиме
Хаљине
Блузе
Шлафроке (Matiné)

Страноземни специјалитети у свили

За друштвене и
Уличне тоалете
Блузе и
Ауфпуц.

Трави француски

Батисти
Воал Делини
Гренадина за
Прање Воали.

Енглески

Зефири, српска и ланена
Платнена за хаљине блузе,
и кошуље.

Чинкани Штофови

Тил
Газ за
Блузе и
Ауфпуц.

Велики избор етепиха, завеса и све врсте памука — Стално стовариште дуката и сеферина.

Специјалитети у готовим блузама хаљинама. — Ресловли свако после подне у пола цене.

7-26